

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci, cooperative și întreprinderi Lei 1500—; pt. particulari Lei 800—; pentru funcționarii publici și particulari Lei 500—. În străinătate Lei 2000—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 20—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliclu**

Sumarul:

E. V.: Așezământul Veturia I Lapedatu și Căminul pentru intelectuali. — Netea Vasile: Un economist ardelean: Ion I. Lapedatu. — * * Dela „Solidaritatea”: Legea pentru autentificarea actelor. — * * Limitarea emisiunii certificatelor de plată.

Un economist ardelean: Ion I. Lapedatu¹⁾

de Vasile Netea.

Retrăgându-se din viața activă la Sibiu, acolo unde, exact acum patru decenii, debutase, alături de Cornel Diaconovici, ca secretar secund al „Asociațiunii”, d-l Ion I. Lapedatu, fost ministru al finanțelor și fost viceguvernator al Institutului nostru de Emisiune, se pregătește să dăruiască neamului, din sacrificii și strădanii proprii, un așezământ filantropic de o excepțională valoare națională — unic în inventarul realizărilor sociale românești.

E vorba despre „Așezământul Veturia I. Lapedatu”, în cadrele căruia se va deschide în curând un *cămin pentru in-*

¹⁾ Reproducem cu plăcere acest articol, apărut în „Universul” dela 18 Iulie a. e. relativ la activitatea d-lui Ion Lapedatu, care pe vremuri a fost unul dintre cei mai activi colaboratori ai Revistei noastre. Cele reproduse aici, au mai fost comentate și în alte publicațiuni.

telectualii bătrâni,²⁾ pentru acei intelectuali însă a căror viață a fost închinată cu deosebire intereselor obștești ale neamului, scriitori, luptători politici, ziariști, oameni de bancă, profesori, artiști, și cari, în amurgul vieții, ca o dovadă supremă a idealismului și a abnegației lor în activitatea publică, nu dispun nici măcar de minimul necesar unui sfârșit demn de opera națională pe care au săvârșit-o.

Un patrimoniu de peste *douăsprezece milioane Lei*, aflat în continuă sporire, asigură deplina isbândă a ctitoriei d-lui Ion Lapedatu.

Pentru cine cunoaște condițiile penibile în care și-a trăit ultimele zile Dasile Lucaci, neînfricatul Tribun al Ardealului, fără îndoială una din figurile cele mai viteze ale luptelor transilvane din deceniile premergătoare Unirii dela Alba-Iulia, sau bătrânul istoriograf și ziarist Teodor D. Păcățianu, iar sub ochii noștri modestia nedreaptă cu care își duce viața un Petre Dulfu, Enea Hodoș, Iuliu Moisil, sau un Virgil Șotropa, aceștia din

²⁾ „Așezământul Veturia I. Lapedatu” este pus sub îngrijirea arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu. A luat ființă la 1933 și din donațiunile succesive ale d-lui Ion I. Lapedatu a ajuns azi la un însemnat patrimoniu de bunuri mobiliare și imobiliare. A alcătuit și un fond special pentru clădirea căminului pe seama intelectualilor bătrâni. Edificiul acestui cămin a fost terminat de roșu și pus sub coperiș în anul trecut. De prezent se lucrează la instalațiunile interne. Este o clădire mare, frumoasă, modernă cu două etaje și o mansardă, așezată în unul din cele mai frumoase cartiere ale Sibiului

urmă membri onorari ai Academiei Române, cărturari cari lasă în urma lor o remarcabilă activitate științifică și literară, pentru a nu mai aminti pe atâția din scriitorii și artiștii noștri de valoare, va înțelege prea bine noblețea faptei d-lui Lapedatu și totodată profunda ei semnificație morală.

În România o astfel de realizare este unică!

Dela Emanuil Gojdu și dela Ioan Mihu încoace, niciunul dintre intelectualii ardeleni, cu excepția doctorului Eugen Nicoară dela Reghin, n'au isbutit să-și lege numele de o mai valoroasă operă decât cea săvârșită astăzi de către d-l Ion Lapedatu.

Înființarea acestui cămin nu este însă singura înfăptuire prin care numele fostului viceguvernator al Băncii Naționale să poată fi pomenit cu cinste în filele istoriei Ardealului. Atâtea alte inițiative și realizări, mai ales în domeniul economic, ridică persoana d-lui Lapedatu sus în ochii recunoștinței obștești, d-sa fiind unul dintre cei mai iscusii și mai întreprinzători oameni de finanțe pe care i-a dat Transilvania. În anul 1936, când fostul districter al țării împlinea, împreună cu fratele său Alexandru, vârsta de șaiszeci de ani, sărbătorită în Ardeal cu o unanimă însuflețire, d-l Constantin Popp, directorul „Revistei Economice” dela Sibiu, un om de o excepțională probitate intelectuală, nu șovăia, în coloanele revistei sale, a considera pe d-l Ion Lapedatu drept „cel mai mare economist ce l-a dat vreodată Ardealul românesc”, comparând strădania d-sale de a înființa „Banca Generală de Asigurare” cu însuși efortul dela 1872 al lui Visarion Roman pentru înființarea „Albinei”. Într'adevăr, dacă Visarion Roman, fostul învățător dela Rășinari, este ctitorul primei bănci românești de împrumut din Ardeal, înființată după o energetică încordare de peste trei ani, d-l Lapedatu este ctitorul primei bănci românești de asigurare în Transilvania, creată la 1911, punându-se astfel capăt exploatarii și speculării de către băncile streine a asiguraților români de peste munți. Ideea înființării unei astfel de bănci preocupa pe economiștii ardeleni încă din anul 1898 și adeseori s'au făcut diferite propuneri pentru înfăptuirea ei.

Nimeni n'a îmbrățișat însă această minunată idee cu mai multă energie și cu mai mult entuziasm decât d-l Lapedatu, d-sa, prin spiritul ager ce-l caracterizează, găsind cea mai fericită formulă pentru crearea „Băncii Generale de Asigurări” și dezvoltând o excepțională activitate pentru transformarea inițiativei într'o realitate financiară.

Câți dintre asigurații de astăzi ai „Societății Anonime de Asigurări Generale, Prima Ardeleană”, cum se numește începând din 1921, ctitoria dela 1911, vor mai fi știind că la temelie acestei puternice organizații financiare românești, care a dat vieții economice din Ardeal un așa de remarcabil avânt, nu se află decât dorința de propășire națională a unui tânăr economist, — cum era d-l Lapedatu în urmă cu trei decenii și jumătate, — hărnicia și puterea sa de muncă? Un scriitor, în clipa când pornește în larg cu un roman sau cu un volum de poezii, are certitudinea că, atâta timp cât opera sa va circula printre oameni și se va citi, numele său va trăi și el și se va împărtăși de cinstirea cuvenită. E aceasta bucuria sfântă pe care o au creatorii de frumuseți artistice, poezii, romancierii, pictorii, dar care arareori se revarsă și asupra inventatorilor bunăoară, a descoperitorilor și mai ales asupra realizatorilor economici. Câți dintre cei cari călătoresc astăzi cu trenul, sau câți dintre cei cari întrebuințează telegraful și telefonul se mai întrebă cine le-au fost întâii alcătuitori? La fel se întâmplă și cu întemeietorii de bănci ori de alte instituții economice. Milioane de oameni beneficiază pe urma ideilor și așezămintelor fondate de dânșii — beneficiază și uită, cultivarea amintirii lor rămânând exclusiv în grija istoriei...

Importante merite și-a cucerit d-l Lapedatu și în acțiunea de organizare a acelei mari reuniuni de bănci ardeleni cunoscută sub numele de „Solidaritatea”, d-sa fiind autorul statutelor ce stau până astăzi la temelie acestei asociații, sub scutul și sub controlul căreia, într'o perfectă onestitate, institutele financiare din Ardeal au cunoscut o așa de fericită dezvoltare. Deși în formele ei rudimentare — sub numele de „Delegațiunea Băncilor Române” — această reuniune exista încă dela 1898, bazată pe o idee a lui

Cornel Diaconovici, totuși abia la 1907, prin organizarea și prin programul elaborat de d-l Lapedatu, ea a putut deveni o asociație puternică animată de un profund spirit creator și de principiul inflexibil al sprijinului reciproc și al solidarității naționale. La propunerea secretarului „Solidarității” — d-l Lapedatu, președinte fiind Partente Cosma — s'a introdus pentru băncile ardeleni obligația de a se supune, din doi în doi ani, unui riguros control exercitat de către revizorii experți ai reuniunii, dându-se astfel finanțelor ardeleni un excepțional prestigiu.

Ungurii și Sașii, cari până atunci nu aveau o astfel de organizație unitară și nu cunoscuseră avantajele controlului autonom, s'au grăbit apoi a imita și ei modul de lucru al Românilor, Ardelenii având astfel satisfacția de a fi dat tuturor băncilor din Ungaria un model și un ideal de organizare.

De altfel în 1909, la numai doi ani dela înființarea „Solidarității”, Ungurii, inspirați de exemplul românesc, dădeau și ei ființă, la Budapesta, „Asociațiunii Regnicolare a Institutelor Financiare din Ungaria”.

Spre a da controlului băncilor autoritatea și competența necesare, d-l Lapedatu a întocmit un regulament special pentru revizorii experți, însoțit de un chestionar, controlorii exercitându-și astfel obligațiunile după un plan precis și unitar.

Activitatea băncilor ardeleni se conduce și astăzi după normele fixate la 1907 de d-l Ion Lapedatu.

Pretutindeni pe unde a trecut d-sa în cele patru decenii de intensă activitate financiară, începând dela banca „Ardeleana” din Orăștie (1905—1911) și până la locurile înalte de secretar general al Resortului Finanțelor din Consiliul Dirigent Ardelean (1918—1920), de ministru al finanțelor României (1926—1927), de director, administrator-delegat și vice-gubernator al Băncii Naționale (1928—1944), a dovedit aceleași calități de îndrăzneț vizionar și organizator, de nesfârșită putere de muncă și de înaltă noblețe morală.

Disul dintâi al d-lui Lapedatu a fost acela de a ajunge profesor la școala comercială din Brașov unde și-a făcut stu-

diile secundare, și unde îl ispitesc mai ales catedra deținută de Ion Socaciu. Valurile vieții l-au împiedecat dela realizarea acestei dorințe, dar nu i-au stins și dorința de a fi folositor neamului său și pe calea învățăturilor scrise și a cuvântului rostit cu sinceritate și înțelepciune.

De timpuriu s'a simțit astfel atras de mirajul slovei fipărite, isbutind să se impună opiniei publice din Ardeal ca un scriitor economic cu vaste orizonturi și variate preocupări. Numărul lucrărilor și studiilor d-sale se ridică la aproape cinci sute. Iată câteva dintre ele: *Imbunătățirea stării poporului nostru* (1900), *Adam Smith* (1902), *Reuniunile agricole și însemnătatea lor la poporul nostru* (1902), *Studii de contabilitate* (1904), *Studii practice de bancă* (1906), *Problemele viitoare ale băncilor noastre* (1912), *Monografia Institutului de Credit și de Economii „Ardeleana”* (1913), *Unificarea valutei* (1920), *Reforma fiscală* (1922), *Problema datoriei publice și reforma monetară* (1924) etc. etc.¹⁾

Lucrările acestea, ca și lecțiile rosite în fața studenților Academiei Comerciale din Cluj, unde a funcționat ca profesor vreme de cinci ani (1921—1926),²⁾ realizându-și astfel visul din tinerețe, precum și discursurile parlamentare din anii 1920—1932, ni l-au înfățișat pe d-l Ion Lapedatu și sub aspectul de teoretician și doctrinar economic, dând astfel vieții prețul înalt atât al gândirii cât și al faptei.

Această fericită îmbinare de calități a făcut din d-sa unul din principalii reprezentanți ai României la conferințele financiare internaționale, iscusința și comprehensiunea d-sale distingându-se pretutindeni, la Paris întocmai ca și la Berlin, la Londra ca și la Roma la Bru-

1) O bibliografie completă a lucrărilor d-lui Ion Lapedatu se găsește în volumul „Fraților Alexandru și Ion I. Lapedatu”, București, 1936. Completăm cele arătate mai sus cu încă câteva lucrări bine apreciate de eritica de specialitate. Astfel, *Teoria asigurărilor asupra vieții*, Brașov, 1900, studii de matematică actuarială apărute încă pe vremea când autorul lor era student la Universitate; *Banca Austro-Ungară*, Sibiu 1904, monografia și analiza operațiunilor acestei instituțiuni; *Politica de discount*, Sibiu, 1905, studii asupra politicii de scont a institutelor de emisiune; *Efectele publice*, Sibiu, 1905, o analiză a titlurilor din emisiuni publice și private; *Băncile și noua reformă a dărilor*, Orăștie, 1908; *Tratatul de pace cu Ungaria*, Sibiu, 1920, analiza clauzelor economice și financiare etc.

2) Ne îngăduim o rectificare. Ca profesor la Academia comercială din Cluj a funcționat până la finea anului 1938.

xelles nu în alt chip decât la Praga sau la Ankara...

O profundă grijă de interesele și de nevoile economice și culturale ale Transilvaniei l-a călăuzit însă în mod statornic. Făcând parte din generația „Luceafărului“, care ne-a dat atâtea valori de seamă, d-l Ion Lapedatu și-a legat numele de toate faptele mari ale acestei generații, atât în anii de neînduplecată luptă din preajma războiului trecut, cât și în opera de afirmare a României Mari, d-sa fiind, în economie și finanțe, reprezentantul său cel mai strălucit.

În cei patru ani din urmă, când lupta pentru Ardeal a redevenit iarăși un imperativ național, d-sa a sprijinit din răspuneri toate inițiativele și toate acțiunile transilvane, tinerii Ardeleni dela București, reprezentanții Transilvaniei protestatari, scriitorii, ziaristii, pictorii, au găsit totdeauna la d-sa îmbărbătarea, șfatul și sprijinul așteptat. Cu discreție dar, în același timp, cu fermă hotărâre, d-sa a alimentat însușirea tineretului, a cultivat și a îndemnat-o mereu la acțiune, la faptă.

Neașteptata d-sale retragere din afacerile publice, în această vreme de luptă, ținând seama de probitatea și de energia d-sale, nu poate fi astfel decât adânc regretată.

Așezământul Veturia I. Lapedatu și Căminul pentru intelectuali.

Zilele trecute o parte din presa noastră s'a ocupat cu aceste două instituțiuni. Informațiunile date nefiind complete, s'au produs oarecari confuziuni. Pentru lămurire arătăm, în cele următoare, situațiunea reală a lor.

Așezământul este o fundațiune de sine stătătoare, cu patrimoniu propriu și inalienabil și cu scopuri culturale și filantropice bine definite.

A fost inițiat în 1933 de un grup de intelectuali din Sibiu, în frunte cu fostul director de pe atunci al Liceului, cari au adresat o călduroasă chemare către toți cei ce cunoscuseră, apreciaseră și în deosebi se împărtășiseră de

binefacerile activității cultural-filantropice a celei ce fusese Veturia I. Lapedatu, — îndemnându-i să contribuie cu obolul lor la alcătuirea unui fond pentru ajutorarea elevilor beneficiari la „Masa studenților“, instituțiune la care aceea, în amintirea căreia urma să se constituie fondul și al cărei nume avea să-l poarte, își închinase cei mai frumoși ani ai străduințelor sale de ocrotitoare și îndrumătoare a tineretului școlar.

Dar, abia începută, acțiunea pentru alcătuirea fondului a fost trecută în grija d-lui Ion I. Lapedatu, care se decide pentru un Așezământ cultural și filantropic de proporții mai mari și cu scopuri mai generale. Face an de an donațiuni mai însemnate, cari sporeau tot mai mult fondurile pentru proiectatul Așezământ.

În Septembrie 1938 fondurile atingeau cifra de Lei 5.720.000. Atunci se face Actul de Fundațiune, prin care se înființează Așezământul. Ca scopuri se precizează: ajutorarea tineretului școlar și ajutorarea intelectualilor cu merite pentru neam, dar cari nu au condițiunile materiale și sociale pentru a-și trăi bătrânețele potrivit meritelor lor. Pe seama acestora se prevede înființarea unui Cămin. Conducerea Așezământului este încredințată unei Epitropii fundaționale, iar Așezământul însuși este pus sub patronatul și controlul suprem al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu. Patrimoniul Așezământului a continuat să fie sporit cu donațiuni nouă, ajungând, la sfârșitul anului trecut, la situația ce o înfățișem mai jos. Patrimoniul acesta este format exclusiv din donațiunile făcute în cursul celor unsprezece ani trecuți de d-l Ion I. Lapedatu.

Situațiunea patrimonială a Așezământului era, la 31 Decembrie 1943, următoarea :

Depuneri, la „Albina“,
Sibiu Lei 693.026

Imobile, case de raport
Brașov, Str. Caste-
lului 19 . . . Lei 2.400.000
Brașov, Strada Regina
Maria 8 . . . Lei 1.850.000 4.250.000

Titluri de stat :

Inzestrare 1943. Nom. 2.091.000
Reîntregire 1941 „ 1.000.000
Bonuri înzestrare
1940 . . . „ 87.500
Nom. 3.178.500 à 60% 1.907.100

Acțiuni de întreprinderi și bănci :

4350 buc. „Letea“	á 460 = 2.001.000	
2000 „ „Sona- metan“ .	á 460 = 920.000	
1000 buc. Banca Ro- mânească	á 500 = 500.000	
4000 buc. Banca „Al- bina“ . .	á 500 = 2.000.000	5.421.000
Total: Lei		12.271.000

După cum se poate vedea, părțile constituive ale averii fundamentale reprezintă în realitate valori cu mult mai mari decât cele cu cari sunt trecute în patrimoniul Așezământului. Astfel cele două case de raport dela Brașov, Str. Castelului 19, clădire nouă cu cinci apartamente și cea din Str. Regina Maria 810, clădire mai veche dar cu trei localuri de prăvălii și cu mai multe apartamente de locuit, valorează chiar și pentru împrejurări normale neasămănat mai mult decât sumele cu cari figurează în averea patrimonială. La acțiuni valorile reale sunt cel puțin dublu ca cele cu care sunt înregistrate.

Venitul net al averii fundamentale în anul trecut a fost de Lei 850.000.

Așezământul susține an de an un număr potrivit de elevi de liceu la „Masa studenților“. Incepând din anul școlar 1933—34 și până astăzi, s'a dat cu totul 185 de ajutoare pentru beneficiari la această masă. Ajutoarele acordate în acest interval de timp se urcă la Lei 706.000.

În 1939 s'a pus bază, separat de patrimoniul Așezământului, unui fond pentru clădirea viitorului Cămin pentru intelectuali, numit *Fondul Căminului*. Fondul s'a constituit din contribuțiuni dela diferite instituțiuni, dela foștii beneficiari ai „Mesei studenților“ și dela prietini și cunoscuți, cari păstrau amintirea activității binefăcătoare a d-nei Veturia I. Lapedatu. O sumă egală cu toate aceste contribuțiuni a adăugat din partea sa și d-l Ion I. Lapedatu la acest fond special. Gândul care a stat la temelie constituirea fondului a fost și este ca din mijloacele ce se vor aduna, să se poată construi clădirea Căminului și astfel cheltuielile să nu greveze patrimoniul Așezământului, patrimoniu destinat să rămână un izvor de venit pentru întreținerea viitorului Cămin.

Având acest fond special, în 1939 s'au cumpărat terenurile de construcție în unul din cele mai frumoase cartiere de vile ale Sibiului. S'au făcut planurile edificiului prin inginer-arhitect E. Stenzel și s'au procurat o parte însemnată din materialul de construcție. În anul trecut s'au început lucrările de zidire și clădirea a fost terminată de roșu și pusă sub acoperiș. Este o clădire de proporții mai mari cu o fațadă de 34 m. cu subsol locuibil, cu parter pentru sălile de administrație, de recepție, de bibliotecă și de mese; cu două etaje pentru locuințele viitorilor beneficiari și cu o mansardă pentru personalul de conducere. Pentru anul acesta s'au angajat și se execută lucrările de instalațiuni interioare (canal, apeduct, calorifer, electricitate și gaz metan), cele de tâmplărie și de tincueli. Va fi după toate semnele, un Cămin corespunzător cerințelor vremii, cu o atmosferă de intelectualitate, în care cei adăpostii să găsească căldura și lumina sufletească, datorită lor de recunoștința obștească.

Situația fondului Căminului la sfârșitul anului trecut era următoarea :

La Activ :

Depuneri	Lei	37.897
Terenurile de construcție	„	792.665
Clădirea din roșu a Căminului	„	11.399.121
Materiale de construcție	„	1.279.824
Total Lei		13.509.507

La Pasiv :

Fondul Căminului	Lei	10.960.772
Imprumuturi	„	2.548.735
Total Lei		13.509.507

Ne dăm seamă că greutățile sunt mai mari decât s'ar putea crede. Dorim ca bunul Dumnezeu să ajute celor ce ostensc în realizarea acestei frumoase și la noi, la Români, unica înfăptuire de acest fel.

E. V.

La sunarea alarmei închideți toate robinetele principale de apă și gaz aerian, deschideți ferestrele, pentru ca să evitați spargerea geamurilor din cauza efectului suflului produs de bombe.

O bombă neexplodată este o moarte la pândă. Ocolțiți-o!

Dela „Solidaritatea“.

Legea pentru autentificarea actelor.

În Monitorul Oficial Nr. 152 din 3 Iulie 1944 pag. 5032—5041 s'a publicat *Decretul Lege pentru autentificarea și legalizarea înscrisurilor, pentru investire cu dată certă și legalizarea copiilor de pe înscrisuri.*

Dispozițiile acestei legi se pun în aplicare pe data de 1 Septembrie 1944 (art. 116).

Considerând marea importanță a acestei legi pentru viața de credit ținem să dăm toate lămuririle privitoare la dispozițiile acestei legi.

I. Autentificarea.

1. Organele și competența de autentificare.

A) Tribunalele și notarii publici sunt competenți să autentifice înscrisuri oricare ar fi natura și valoarea actelor, între orice persoane și indiferent de domiciliul sau reședința acestora (art. 2 și 81).

B) Judecătorii de ocol (de pace) cu sediul afară de reședința Tribunalului sunt competenți să autentifice:

a) înscrisuri (acte) referitoare la drepturi reale, dacă imobilul este situat în circumscripția Judecătoriei referitoare, — indiferent de natura și valoarea actului și de domiciliul ori reședința părților;

b) înscrisuri cuprinzând donațiuni și contracte matrimoniale și orice fel de acte juridice cu caracter patrimonial, de orice valoare ar fi în care cel puțin una dintre părți are domiciliul sau reședința în circumscripția Judecătoriei respective;

c) înscrisuri cuprinzând testamente și declarațiuni referitor la testamente, procuri, înscrisuri și declarațiuni de orice fel cu caracter nepatrimonial, indiferent de domiciliul sau reședința părților;

d) contracte încheiate în bălcături și târguri ce se țin în circumscripția Judecătoriei respective indiferent de domiciliul sau reședința părților;

e) înscrisuri a căror autentificare este dată de legi speciale în competența Judecătorilor (art. 3).

C) Judecătorii din orașele de reședință a Tribunalului pot autentifica numai actele — înscrisurile arătate mai sus la punctele c), d) și e) (art. 4).

D) Consulatele și legațiile române din străinătate pot autentifica înscrisurile cetățenilor români (art. 93 și 94).

E) Primarii comunelor rurale, autorități publice și instituțiuni cărora prin legi speciale (de ex. actele de împrumut dela credite agricole) li s'a dat competența de a autentifica anumite acte (art. 100 și urm.).

2. Locul de autentificare la:

A) Tribunal cu o singură secție un magistrat asistat de un greșier sau de locșitorul acestuia, cu mai multe secții, magistrații dela secția I. iar la Tribunale cu secție specială de notariat magistrații acestei secțiuni în pretoriul Tribunalului (art. 5).

B) Judecătorii asistați de greșier sau de locșitorul acestuia în pretoriul Judecătoriei. Cei dela Judecătoriile rurale și mixte pentru înscrisurile dela art. 3 vor putea autentifica la primăriile comunelor rurale situate la o distanță mai mare de 15 km de comuna reședință a Judecătoriei.

C) Notarii publici autentifică actele în biroul dela sediul lor legal (art. 83).

D) Magistrații prin delegația primită dela șeful instanței sau a locșitorului acestuia și notarii publici vor putea instrumenta în altă parte decât în pretoriul instanței respectiv a biroului lor în următoarele cazuri:

a) În caz de boală sau vârstă a unei părți, constatată prin certificat medical sau în orice alt mod;

b) Când mai mulți sătenți voesc a cumpăra, a schimba, a ipoteca, a arânda sau a da procuri în aceste scopuri, la primăria rurală a domiciliului sau reședinței tuturor părților;

c) Când motive de ordine publică împiedecă prezentarea părților în pretoriul instanței sau când părțile sunt în imposibilitate de a părăsi serviciul sau misiunea lor în orele de lucru ale instanței.

În acest caz se vor putea instrumenta la locul unde se află părțile (art. 31 și 83).

Prin urmare magistrații și notarii publici pot instrumenta și în biroul procuriștilor întreprinderilor dacă aceștia au motive temeinice de a nu se putea prezenta la oficiile respective. Totuși se va evita acest lucru pentru că în acest caz notarul public — are drept la un onorar suplimentar.

În aceste cazuri magistratul va arăta delegația și locul său, și notarul public va face mențiune că actul s'a autentificat la domiciliul părților arătând și motivul. (Art. 33 și 83).

2. Procedura de autentificare.

Inscrisurile autentice, inclusiv toate anexele se întocmesc în cel puțin 2 exemplare originale. Unul rămâne la instanță sau la notarul public care autentifică, celalalt exemplar se eliberează părții.

Când se vor întocmi mai multe exemplare originale, se va menționa la sfârșitul actului numerele de exemplare originale și numele părților cărora li se eliberează.

În privința aceasta recomandăm următoarea clauză :

„Făcut în Sibiu astăzi în 14 (patrusprezece) „lule 1944 (unamtenouășutepatruzeceștipatru) redactat în trei exemplare originale unul pentru organul de autentificare și al doilea pentru banca creditoare institut de credit și de economii și al treilea pentru debitorul Ion Popescu“.

Actul poate fi scris cîteț cu mîna, cu mașina sau tipărite în total sau în parte și completat cu mîna sau cu mașina.

Se va scrie numai cu litere latine și fără prescurtări.

Actul se va redacta în limba română. Se poate însă paralel sau următor textului românesc să se scrie și într'o limbă străină. Observăm însă că, caracter de autenticitate are numai textul românesc (art. 26 alin. III).

Mențiunile în cifre se vor scrie și în litere.

Astfel de exemplu: „domiciliul în Strada Regina Maria 10 (zece) Lei 1.000.000—scris un milion capital 9°/_o (nouă la sută) dobândă . . . asupra imobilelor înscrise în cartea junduară Sibiu, cu numărul 2342 (douămiltretșutepatruzeceșidoi) cu numărul topograficel 804/1/a, (optșutepatru per unu per a) și 804/1/b (optșutepatru per unu per b)“ etc. etc.

Locurile goale se vor completa prin tragere de linii.

Ștersăturile, adăugirile și rectificările se vor certifica de părți în josul înscrisului (art. 6).

Actele vor fi redactate în mod obligatoriu de un avocat. La sfârșitul actului se va semna și de redactor, arătându-și această calitate.

Licențiași și doctorii în drept alții decât avocași, sunt în drept a redacta înscrisurile lor, a soșilor, descendenșilor și ascendenșilor lor.

La Judecătoriale rurale unde nu profesează nictun avocat, pot redacta acte autentice greșierii după dictatul magistratului sau notaril comunali, cari sunt licențiași în drept (art. 7).

Notarii publici pot redacta personal acte autentice fără concursul unui avocat (art. 84).

Părțile pot redacta singure fără concursul vreunui avocat sau notar public unele acte autentice și anume orice fel de înscrisuri cu soc. cooperative și federale, cu sindicate profesionale contracte de închiriere, de arândă, locașune de serviciu, procuri judiciare și cele de admniștraște, actele de notorietate și cele fără caracter patrimonial etc. (art. 8).

Toate exemplarele mai puțin unul și anexele înscrisului vor fi semnate în mod cîteț de toate părțile, reprezentanșii lor și de avocatul redactor și care atestă identitștatea lor, arătându-și această calitate.

Unul din exemplarele înscrisului și a anexelor se va prezenta organului de autentificare nesemnat (art. 10).

Pentru ca să fie cîteașă semnătura, numele tuturor semnatarilor și domiciliul lor se vor scrie cu mașina sub subscrierea făcută cu cerneală.

Neștutorii de carte, vor imprima în prezenșta organului de autentificare, pe toate exemplarele înscrisului și a anexelor, degeșul arătător dela mîna stîngă, iar în caz de imposibilitate ori care alt degeș, ce se va menșiona în act (art. 11).

Actul (înscrisul) se va țimba și taxa înainte de autentificare. Prin urmare veși depune toată atenșiunea în redactarea lui, pentru ca autentificarea să nu fie refuzată după taxare pentru un motiv oarecare.

Părțile vor cere prin *petișie scrisă* semnată de toate părțile și de redactorul actului, conform prevederilor de mai sus (art. 10—11), autentificarea actului, *prezentându-se în persoană* în fașta magistratului în pretoriașul instanșei competente sau în fașta notarului public în biroul său, pentru a exprima și oral voinșta lor de autentificare a actului.

Părțile se pot prezenta și prin mandat *autorizat* în acest scop cu procură autentică, depunând originalul procurii sau o copie legalizată.

Dacă însă mandatul de reprezentare a persoanelor juridice a fost publicat în Monitorul Oficial, se va prezenta numai numărul din acel Monitor, despre care se va lua notă în minuta autenticată (art. 9).

Prezentându-se părțile în fașta magistratului sau a notarului public, acesta va constata identitștatea părșilor mandatarilor și a eventualilor martori, fie prin cunoștinșta sa personală, fie prin atestarea unui avocat, fie prin acte autentice eliberate de o autoritate competentă (biroul populașiei, carnet de CFR., militar etc.), fie prin declarașta a doi martori cunoscușii magistratului sau notarului public.

Apoi actul se va cere în auzul părților, care vor fi întrebați dacă cele cuprinse în el exprimă voința lor. Magistratul sau notarul public va controla el însuși dacă toate exemplarele și anexele sunt identice și dacă sunt semnate propriu de ele.

În urmă se va semna în fața magistratului sau notarului public exemplarele înscrisului și anexele prezentate, nesemnate de părți și de cel arătat în art. 10 (art. 12).

Când magistratul sau notarul public crede că s'ar putea avea discuții asupra identității unuia sau a tuturor părților, va putea dispune ca pe lângă semnătură să se imprime și degetul arător de la mâna stângă conform art. 11 (art. 13).

Dacă una sau toate părțile nu cunosc limba română, formalitățile de la art. 12 se vor îndeplini prin interpret numit de magistrat (art. 14, 16).

Notarul public care are autorizația de traducător, va putea lua, fără interpret, conștiința părților, care nu cunosc limba română. În lipsa acestei autorizații conștiința se va lua prin interpret numit de judecătorul de pace. Acestea se vor menționa în procesul-verbal de autentificare (art. 86).

Pentru declarația de voință a surdo-mutului se vor observa formalitățile art. 16.

Magistratul sau notarul public va putea cere sau da lămuriri speciale în privința clauzelor mai complicate, pentru a se convinge că au înțeles sensul lor și cunosc efectele legale sau contractuale a acestor clauze.

În cazul, că una din părți este analfabetă sau nu cunoaște limba română, cererea respectiv darea de lămurire este obligatorie (art. 17).

Magistratul sau notarul public va putea cere modificarea clauzelor, care conțin prevederi contra ordinii publice sau bunelor moravuri, sau care sunt sancționate cu nulitate absolută (art. 18).

Dacă părțile stăruiesc să fie autentificat înscrisul în forma prezentată și nu admit sau nu se poate modifica, magistratul sau notarul public va respinge autentificarea, restituind înscrisul sau înaintându-l parchetului dacă e cazul (art. 19, 21 și 87).

Părțile pentru obținerea autentificării și a efectului juridic a acestuia, au la dispoziție procedura prevăzută de art. 22—25 și 87.

Dacă pentru valabilitatea actului juridic, legea prevede îndeplinirea unor condiții de imputernicire, de abilitare, autorizare sau orice alte formalități prealabile, magistratul sau notarul public va constata îndeplinirea lor.

Astfel, de exemplu pentru contractarea unui împrumut de către un minor, sau de vreo insti-

tuție publică, actul nu se poate autentifica numai dacă încheierea împrumutului este autorizată de autoritățile tutelare, cu îndeplinirea tuturor formelor legale.

În lipsa acestor formalități dacă părțile stăruiesc în autentificarea actului, autentificarea se va respinge. Contra acestei încheieri sau proces verbal de respingere, părțile au la dispoziție procedura de la art. 22—23 (art. 20).

Când înscrisul îndeplinește toate condițiile pentru a fi învestit cu formă autentică, magistratul sau notarul public va viza toate exemplarele înscrisului precum și toate anexele și va încuviința autentificarea printr-o *minută redactată pe cererea de autentificare*, semnată de el (și de greșter).

În cazul că actul este scris pe mai multe coale, se va semna fiecare coală.

Dacă textul înscrisului a fost făcut și într-o limbă străină, viza de autentificare se va face numai pe textul de *limba română*, făcându-se mențiune că numai textul român are puterea unui act autentic (art. 26).

Autentificarea va fi constatată printr'un proces verbal care se va trece pe fiecare din exemplarele înscrisului, după semnăturile părților și care va arăta:

- a) Data și locul de instrumentare;
- b) Numele magistratului și al greșterului;
- c) Numele părților și faptul prezentării lor în persoană sau prin mandatar;
- d) Data și numărul procurii și autoritatea care a autentificat-o sau mențiunea Monitorului Oficial în care a fost publicată, dacă partea s'a prezentat prin mandatar;
- e) Modul de constatare a identității părților;
- f) Citirea înscrisului în prezența părților și declarația acestora că înscrisul a fost făcut cu conștiința lor și este subscris de ele;
- g) Modul în care s'a luat conștiința părților care nu cunosc limba română;
- h) Modul în care înțelesul și-au exprimat voința lor;
- i) Semnarea de către părți, în fața magistratului, a înscrisului original, făcută pentru dosar;
- j) Declarația părții dacă nu știe sau nu poate semna înscrisul;
- k) Faptul că neștutorilor de carte sau celor în imposibilitate de a semna li s'a luat împrumutul digital în condițiile arătate la art. 11;

- l) Faptul că după dispoziția magistratului părțile sau unele din ele, osebit de semnătură, au aplicat și degetul în condițiile arătate la art. 11;
- m) Subscrierea exemplarelor înscrisului în aceleași condițiuni de către redactorul lui și de avocatul care a atestat identitatea părților, precum și declarația orală a acestora în ce privește redactarea înscrisului și identitatea părților;
- n) Arătarea numerică a anexelor;
- o) Dispozițioul de investire cu forma autentică, care se exprimă prin cuvintele „Se declară autentice prezentul înscris” sau prin alte expresiuni echivalente.

Se va mai face mențiune și despre eventualele declarațiuni făcute de părți precum și despre faptul că banii au fost numărați înaintea magistratului.

Dacă înscrisul cuprinde și traducerea într'una sau mai multe limbi străine, se va face mențiune că numai textul în limba română are puterea unui înscris autentice (art. 27).

Procesul verbal de autentificare a înscrisului redactat de însuși notarul public, nu va cuprinde mențiunea dela litera o, (art. 84).

Dicțiile, omisiunile sau erorile din procesul verbal de autentificare la punctele b, c, e, f, g, h, i și m, constituiesc nulitate absolută.

Orice alte omisiuni sau greșeli și chiar cele arătate în altul precedent, cari pot fi reconstituite și acoperite prin conținutul minutei, nu vor atrage nulitatea actului autentice (art. 36).

Erorile sau omisiunile materiale (de exemplu de cifre) pot fi rectificate sau refăcute în întregime prin ordonanță prezidențială, din oficiu, sau la cererea părților (art. 37).

Incompetența magistratului, care a instrumentat în pretoriul instanței, sau în altă parte prin delegație, dacă părțile sunt de bună credință nu constituie o cauză de nulitate a autentificării (art. 38). Autentificarea făcută de judecătorul de pace peste competența prevăzută de art. 3 atrage nulitatea autentificării. Această nulitate însă nu poate fi invocată de partea care prin fraudă a făcut posibilă depășirea competenței materiale de autentificare (art. 39).

De sigur că un înscris nul ca autentice, este valabil ca act sub semnătură privată sau ca început de dovadă scrisă.

Procesul verbal de autentificare va fi semnat de magistrat și de greșier, sau de notarul public, purtând un număr de ordine și va fi investit cu sigilul instanței sau a notarului public (art. 28).

În josul anexelor se va face mențiune că fac parte integrantă din înscrisul autentice semnaltzat prin numărul și data procesului verbal de autentificare și prin arătarea instanței sau notarului public.

Această mențiune va fi semnată de magistrat, de greșier sau notar public și prevăzută cu sigilul respectiv (art. 29).

Exemplarul înscrisului și a anexelor semnate în fața magistratului sau a notarului public, se vor reține la dosarul instanței sau a notarului public, iar celelalte se vor elibera părților arătate în cererea de autentificare sau în favoarea cărora s'a întocmit înscrisul (art. 30 și 88).

3. Legalizarea copiilor de pe acte autentice, reconstruirea și emiterea duplicatelor.

Părțile și terții cari au vreun interes legitim pot cere copii legalizate de pe actul autentice (art. 40—41).

În cazul pierderii, sustragerii sau distrugerii originalului unui act autentice, se va aplica procedura prevăzută de art. 42—43 și 89 pentru actele autentificate de notarii publici.

Duplicate se mai pot emite când părțile cari figurează într'un înscris autentice sau succesorii lor vor declara de comun acord că voesc să se emită unul sau mai multe duplicate.

În caz de opunere la eliberarea duplicatului de către una din părți, se vor cita părțile (art. 44 și 90).

Acest consimțământ pentru eliberarea duplicatelor, credem, că se poate acorda și din înaintea. Deci recomandăm ca într'o clauzulă a actului să se stipuleze că părțile pot cere oricând eliberarea de duplicate.

(Urmare și sfârșit în numărul viitor).

Limitarea emisiunii certificatelor de plată.

Condițiile în care vor fi emise până la suma de opt miliarde Lei.

D-l Gheron Netta, ministrul finanțelor, a semnat următoarea decizie:

ART. I. — Emisiunea certificatelor de plată prevăzută de legea Nr. 322/1944 este limitată la suma maximă de 8 miliarde Lei.

ART. II. — Certificatele de plată vor fi emise în condițiile de mai jos:

a) pentru plata în proporție de 50% din valoarea produselor rechiziționate de armata română, care au fost achitate parțial în numerar,

iar pentru rest s'au dat bonuri de rechiziție (o cotă de 70 sau 60%);

b) pentru plata în proporție de 50% din valoarea inițială a bonurilor de cumpărare (bonuri cu plată) emise de ofițerul român de legătură de pe lângă unitățile armatei germane pentru procurarea materialelor necesare trupelor germane în cadrul contingentelor de export;

c) pentru plata parțială a datorilor certe, lichide și exigibile ale statului către furnizorii săi, conform normelor stabilite de direcția generală a mișcării fondurilor.

CertIFICATELE DE PLATĂ vor fi emise pentru valori nominale de Lei 10.000, 50.000, 100.000, 500.000, 1.000.000.

ART. III. — Certificatele de plată pot fi cesionate prin gir fără nicio restricțiune sau formalitate.

ART. IV. — Certificatele de plată vor fi permise de administrațiile financiare și percepții pentru achitarea tuturor datorilor către stat, licențe, certe și exigibile în exercițiul 1944/1945, precum și a tuturor taxelor și impozitelor datorate statului, cu excepția impozitelor și taxelor arătate mai jos și anume:

1. Directe: a) Impozitul mobilitar;

b) Impozitul pe salarii.

2. Indirecte: a) Taxele de timbru pe actele și faptele juridice, care se percep prin aplicarea de timbre mobile, impozitul proporțional în materie de cereri și acte de procedură juridică și 1% la vânzările agricole mobiliare, care se percep prin timbru mobil;

b) taxele pe brevet;

c) Impozitul pe spectacole;

d) Impozitul pe automobile;

e) Impozitul excepțional 6%.

3. Amenzi la contravențiuni la legile fiscale.

ART. V. — Titularii certificatelor de plată pot plăti integral impozitele, taxele și datorile către stat, prevăzute în articolul precedent.

Cesonarii prin gir ai acestor certificate pot plăti aceleași impozite, taxe și datorii către stat, însă numai în proporție de 50% în certificate și cu condiția de a plăti în mod concomitent o sumă egală în numerar.

În cazul când suma de plată nu poate fi împărțită în părți egale corespunzând valorii certificatelor de plată, diferențele eventuale sub 10.000 Lei vor fi plătite în numerar.

ART. VI. — Titularii certificatelor de plată vor putea deasemenea folosi și pentru subscrierile la Imprumutul Apărării Naționale 1944.

ART. VII. — Orice operațiune în legătură cu emisiunea, transmiterea prin gir, cumpărarea-vânzarea sau lombardarea certificatelor de plată, sunt scutite de orice dări și taxe către stat, județ și comună.

ART. VIII. — Certificatele de plată vor putea fi permise în garanție pentru valoarea lor nominală de către stat sau autorități publice.

ART. IX. — Certificatele de plată vor putea fi, în caz de nevoie justificată, preschimbate de direcția generală a mișcării fondurilor, în altele de valori mai mari sau mai mici, astfel cum vor fi cerute de titularii sau cesionarii lor.

ART. X. — Plata impozitelor și taxelor către stat în condițiunile deciziei de față, nu modifică întru nimic dreptul debitorului de impozite de a obține reduceri sau eventual alte avantaje prevăzute de legile și regulamentele în vigoare pentru plăți efectuate înăuntrul unor anumite termene.

* * *

În legătură cu cele de mai sus, suntem informați, că pentru a se pune în circulație cât mai multe din acest mijloc de plată, și de a evita deprecierea lui, Ministerul de Finanțe s'a înțeles cu unele bănci relativ la difuzarea lui, și a fixat cursul de vânzare la 95% peste care băncile mai pot percepe un comision de 1%.

Până acuma s'au dat autorizații de negociere băncilor: Credit Național Industrial; Casa de finanțare și amortizare; Banca Românească; Banca Comercială Română; Banca „Albina“ Sibiu; Banca de Credit Român; Banca Chrissovelont; Banca Urbană; Banca de Secont a României.

În caz de bombardament aerian, geamurile multor locuințe vor fi sparte, de aceea scoateți al doilea rând de ferestre și puneți-le la un loc mai sigur (plantație, magazii, adăposturi) pentru a le putea utiliza la nevoie.

Dacă sunteți surprinși pe stradă de un atac aerian și nu aveți timp să vă retrageți într'un adăpost, întindeți-vă imediat la pământ într'un șanț, la rădăcina unui pom.